

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTTEL EGYÜTT
 EGESZ ÉVRE 12.—K. | NEGYED ÉVRE 3.—K.
 FÉLÉVRE 6.—K. | EGYES SZÁM 3.—K.
 —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 BUDAPEST, IV (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenként 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A földgáz.

Kis és nagytkések, akik gondolkodóba estek a sármási gáz mennyiségén s várni akartok 20—30 évekig a gáz hasznosításának megkezdésével, most már meggyőződhetetek arról, hogy épen elegendő gáz van Erdélyben talán a zsenge magyar jórészének befogadására. Ha bizonyíték kellett: nyers, jókora, azt most bizvást megkapták a kétkedők. Feltört a mélyből az elzárt földgáz és szörnyeteg módjára reszkettette meg a lelkeket messze földterületen.

Az a katasztrófa, amelynek odavetett leírása alább olvasható, e szempontból talán még hasznalható is leszen. És akkor beigazolódik a mondás, hogy minden rossznak megvan a maga jó oldala. Nem hinnők, hogy valaki is akarhatta e szomorú gázkitörést. A véletlennek oly esete ez, ami előfordult már másutt is, a hamburg—zoseni síkon is, Pennsylvániában is, másutt is. De mi azt szeretnők, hogyha ezt az istencsapást most az ország hasznára ráfordíthatná a pénzügyministerium, mint amelynek gondoskodása tárgyát képezi a földgáz.

Ehelyütt nem akarunk hosszasan kitérni sem a katasztrófa mélyebben fekvő okaira, sem pedig a könnyű s rendszerint könnyelmű kritika szavát sem akarjuk hallatni. Ha mégis megemlítünk egy-két dolgot, ezt is csak odavetőleg: teszszük ezt azon felelősségünk tudatában, hogy mint a bányászat terén a közgazdaság igazságait hallatni hivatott forum, ne tekintessünk elfogult szemlélőknek. Másrészt azonban nem tévesztjük szem elől, hogy a valódi közérdek mindig fellelhető az állami szervek ténykedéseiben s talán innen is van, hogy még lapunkon kívül sem mulasztottunk

egyetlen alkalmat is — pedig bőségesen adódik alkalom — tompítani bizonyos életket, amelyeket bizonyos oldalakon oly előszeretettel hegyeztek ki.

Mi a magunk szokott objektivitásával állapítjuk meg, hogy a kissármási földgázkut kitörése nem egyesek hibája. Mindenesetre elemi csapás, oly erőhatalom következménye, amelynek útjába állni képtelenség lett volna. Hogy a ministeriumban a gázkut elzárására törekedtek még aggodalmaskodó hangok hallatára is, melyek óvtak a gáz elzárásától, mint ahogyan ezt mi is cselekedtük, ez igenis érthető. A ministerium is jól ismeri a magyar ipari törekvéseket, a nagyotakarások eseteit minden legkisebb áldozat nélkül, úgy vélt hát legjobban eleget tenni kötelességének, hogy a kissármási gáztömeget tartalékba helyezi akkorra, amikor némi komolyság s racionálisabb üzleti befogás fogja jellemezni a magyar gazdasági tényezőket. Különben ezt sürgették is mindenfelől, a pénzügyministeriumot okolván, hogy azt a tenger kincset engedi szétterjengeni az ürben, ahelyett, hogyha már kihasználni nem tudja, legalább conserválja.

Ha mi is hasonló könnyed érveléssel dolgoznánk, most ezt adhatnók feleletül.

Ámde mi nem ebben látjuk lapunk feladatát és célját. Ha tárgyilagosak akarunk lenni, el kell, hogy ismerjük, hogy kötelességnek is feltűnhetett mindenki, az egész közvélemény szemében a gázkut elzárása. A gázkut elzárására meg kellett tenni a kísérletet. Bezzeg ne próbálták volna meg. A közgazdasági éretlenség e birodalmában lett volna mit hallgatni egy pár excellence közgazdasági ministeriumnak szörnyű tékozlásairól, tehetetlenségéről,

a műszaki téren való sajnálatos elmaradottságáról. A magyar műszaki tudás odaállott és — igaz, post tot discrimina rerum, — de egy eladdig ismeretlen téren ügyködve, mégis sikerrel elzárta a földi gázforrást. A műszaki siker teljes volt s ez is valami. Ezen felül elzárta egyben a közvéleménynek már-már háborgó zsilipjeit. Ez a közvélemény hát ne háborogjon most.

Azt se hánytorgassuk fel, hogy sokba került a gázlezárás. Akik oly szelíden nyilatkoznak a lapokban az első elzárás költségeiről, talán nem is állanak oly messze a Schlick-gyártól, amely az első elzáró-készüléket nem átalította 54 ezer K.-ért szállítani az államnak, noha nem értek el vele egy fabatkát sem. Legfőleg a magyar iparnak versenyképességéről állítottak ki bizonyítványt, erről pedig mi szívesen hallgatunk. S ajánljuk a lármás uraknak is, hogy hallgassanak ez irányban, mert önmaguknak tesznek rossz szolgálatot.

Az elzárás, tény, sikerült. Semmi se drága pedig annak igazolására, hogy Kissármáson pokoli energiákat rejt a föld. Eddig ezt sejtettük, hittük, most már tudjuk. Ez a tanulság megéri a fáradságot is, az áldozatot is. A magyar közgazdasági élet szereplőit illeti a feladat, hogy élet legyen azon a vidéken. Vízmevek létesítésében laborál egész sereg ember, ott keresi gyümölcsözését a tőke Horvátországban és — risum teneatis — Erdélyben is, mikor az erőt szinte ingyen kész adni az állam. Miért? Mert a magyar közgazdák nem ipart akarnak teremteni, ők az iparból csak élni akarnak. Rosszul fejeztük ki magunkat. A magyar közgazdák nem akarnak teremteni ipart. Javarészt nem is tudják mi az ipar. Ők — hisz ez csak példa — erőműveket létesítenek, de nem azért, hogy ez valódi energia-forrás legyen, éltető, mozgató eleme a gépeknek, foglalkoztatója ezernyi ezer új munkás karjának, azért csinálnak erőműveket, hogy megvilágítsák vele vidéki városainkban azt a sötét Ázsiát, melynek manapság ők a vezetőszelemei.

* * *

(Vélemények a robbanásról.)

A gázforrás kolozsvári kirendeltsége és a hivatalos szakértők szerint a robbanás a gáz lefojtásától függetlenül következett be, amit azzal igyekeztek igazolni, hogy a gázcsap megnyitása által a szabad gázömlés nemcsökkent, viszont az elzáró-szelepen kiömlő gáz nyomása a szabad kitörés után nem változott, illetve nem csökkent.

Kissármási Mály Sándor miniszteri tanácsos szerint: a főkutban változatlan a 28 atmoszferás nyomás, de azért 29-én délben, midőn Böhm főmérnök a főkut zárószelepét megnyitotta, a kitörés lángja észrevehetően apadt.

Cholnoky Jenő, a kolozsvári egyetem tekintélyes tanára szerint, a feltörést a szelep elzárása idézte elő. Ő annak idején memorandumban hívta föl a kormány figyelmét arra a veszedelemre, melyet a gáz lefojtása rejt magában az egész vidékre és csaknem bejövendölte a mostani katasztrófát.

Az első alkalommal fenn, a főfúrás szabadba nyíló végénél zárták el a gázcsatornát, de ez nem használt, mert a gáz roppant nyomása oldalt tört magának utat. Erre mélyebben, 122—128 méter közt zárták el a gázt huszonezer korona külön költséggel és ez a gáz elfolytását eredményezte. Ugy lehet azonban, hogy le kellett volna, az ugynevezett vakolással hatolni egészen a fúrás fenekére, 302 méter mélyre, mert a 130 méter mélyen fekvő lejtős rétegek alól a leszorított gáz oldalt mintegy kicsuszott és feltört a szabadba.

Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár optimisztikusan fogja fel a helyzetet. Emlékeztet arra, hogy a sármásihoz hasonló égés Hamburg mellett is volt tavaly, Obergammében, ahol egy lokomotív szikrája gyújtotta lángra földgázt, a lángot pedig vízgőzzel tudták csak eloltani. Amerikában, ahol 22.000 gázkut van, szintén fordult elő a sármásihoz hasonló eset s magában Kissármáson is volt már ilyen baleset két évvel ezelőtt. (Amikor Böhm főmérnök is súlyos égési sebeket szenvedett. A szerk.) Minden esetben aránylag rövid idő alatt sikerült a tüzet elfojtani.

Budapesti egyetemünk egyik kiváló tanára: Minden valószínűség szerint — bár az ellenkezője nincs kizárva — a robbanás összefügg az elzárt rézebgi gázkuttal. Azelőtt, mikor a gázkut még nem volt elzárva, produkcióképen mutogatták, hogyha a kutat néhány percre elzárják, nagy területéken kisebb földhányások támadnak és mint egy szökőkút, úgy buggyan fel a talajvíz. Hatalmas kör területén számtalan sugár irányában dolgozott a gáz. Tehát bizonyos, hogy a talaj mindenfelé laza volt. Most azután a gázkutat elzárták. Előbb hatvanezer koronát erre,

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek, tájolók, mintaszerű, precíziós kivitelben mint különlegesség gyártása.

(B:2268/702/635/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

aztán 25 ezerbe került, de az elzárásnál nem lehetetlen, hogy valami hiba történt. Vagy most közvetlenül a robbanás előtt történt valami elváltozás, a gáz utat keresett magának és felszakította a földet.

(A robbanás.)

A robbanás óriási ereje nagy pusztításokat vitt végbe. A marosludas—besztercei vasuti vonalat mintegy három kilométernyi távolságban annyira megrongált, hogy egyelőre nem is gondolhatnak a helyreállításra. A földöntuli erő a síneket elgörbítette, a telefon- és távirópóznákat kidöntötte, a drótokat széttépte. Kissármás házait úgy megrázta, mintha földrengés lett volna és több ház kéményét bedöntötte.

Szöts Gligor, az ör kis viskója lángba borult és menekülés közben felesége súlyos égési sebeket szenvedett.

A marosludas—besztercei vonalon Budatetke állomásról hajnali négy órakor indul egy vegyesvonal. A feltörő gáz már éjjel szétszakgatta a vasuti töltést és ha Szötsék házánaál meg nem történik a robbanás, nem veszi észre a falu népe a veszedelmet és a vonat a katasztrófiába rohan. A katasztrófia helyett csak nagy kár érte az államvasutakat. Ezen a vonalon a pálya úgy tönkrement, hogy Kissármás és Nagysármás állomások között a pályarongálás miatt a személyforgalmat átszállással tartják fenn.

Amint tisztába jöttek a bajjal, a főszoigabirói hivatal, Veszprémi Antallal az élén, rögtön intézkedett, hogy közmunka útján próbálják a tüzet elfojtani. Vagy százméter területen egyenes vonalban ég a négy-öt méteres mélyégű szakadék. Körülötte néhány hold területen kigyultak kisebb-nagyobb földkupacok is, néhány méteres vékony lángnyelv lobogott át rajtuk, ezek később mindig kisebbek és kisebbek lettek, végre földhányással sikerült elfojtani őket. De a százméteres szakadék egyre lobogott. Természetesen rögtön jelentették a katasztrófát a kolozsvári alispáni hivatalnak. Dózsa Endre automobilra ült és rögtön elment Kissármásra.

Nyilatkozata szerint a robbanás 28-án éjjel két órakor történt a Bánffy-tanyán, a régi elzárt gázkuttól körülbelül négy-öt száz lépésnyire, a fürdőnél. Miután közmunkával nem lehetett a tüzet lokalizálni, rögtön segítséget kért a hadtestparancsnokságtól, amely kivezényelte a gyulafehérvári utász-századot: 95 legényt és 5 tisztet.

A szakadékot földhányással és folytonos vízöbllesztéssel oltották. A tűznél kint van a kutatási kirendeltség, az osztálymérnökség Gere tanácsossal. Vasárnap reggel a hatóság a mentőmunkálatok dol-

gában a kereskedelemügyi miniszteriumhoz, a kolozsvári bányakirendeltséghez és a kolozsvári üzletvezetőséghez fordult. A kért utász-század éjjel különvonaton megérkezett. Kolozsvárról a bányakirendeltség mérnökei Kissármásra utaztak. Szmolka Nándor, a kolozsvári földgáz-kirendeltség helyettes vezetője megállapította, hogy a gáz 70—80 méter hosszú, harminc-negyven méter széles területen három méter magasságban még égett. A munkálatoknál később 200 katona foglalatostkodott.

31-én 1150 munkás és katona dolgozott a gáz elfolytatásán. A munkálatok nehezen folytak és estére új erőre kapott a gáz, a bedugott nyílásokból kitódult a föld mélyéből és az égő lángnyelvektől újra lángra lobbant. Délben a 300 méter hosszúságú lángtengert már 10—15 méterre szorították össze, este azonban a katonák lába alól ütött föl a veszedelem, úgy hogy azok elmenekültek.

A hatósági kiküldöttek erre félbeszakították másnap reggelig az oltást és elsejédtől kezdve éjjel és nappal turnusokba fogva dolgoztatták a munkásokat. Arra törekedtek főleg, hogy egy új gázkut felé tereljék a szétharapózó lángokat, mivel a teljes oltásról lemondottak s a végleges földalásfojtás csak újabb veszedelmeket rejtene magában.

November másodikán sikerült nagy erőfeszítések árán a tüzet elfolytani s ezzel a veszedelemnek egyelőre elejét venni. A gáz változatlan erővel tör elő a hasadékon s nincs rá kilátás, hogy ezt a kárba vesző gázmennyiséget el lehetne fojtani, mert hiszen — a hivatalos adatok szerint — ez a gázkutörés nem függ össze a főforrással. Másként áll a dolog, ha a főforrás vezetékének alsó részéből kitódult s a rétegek alatt összegyűlt gáz kitöréséről lenne szó; ez esetben a gáz szabad ömlésének a csővezet újabb és pedig mélyebb tömitésével elejét lehetne venni. A fővezetékben a nyomás máig változatlan, ami a hivatalosvélemény helyességét igazolja.

Farbaky Gyula †

Fiatal élet, reményteljes hajtása a bányászat terén oly jelentékeny családnak, az ország egyik legfontosabb főiskolájának, derékon tört ketté. Meghalt Farbaky Gyula selmeci főiskolai tanár, kettészelte élete fonalát a sorsnak valóban kiszámíthatatlan határozata.

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása

KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence- és lakkgyára

— Főraktár és iroda: —
V., Váczi-ut6.
„Kraye festékuivar“

O cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója.
A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak,
az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítói.

(13/2139/420/52/11)

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Ha van a földön tragikum, az övé bizony-nyal az. Bányászember, aki egész életében a bánya mélyét járja. Aki megszokta ott, szembenézni a föld mélyének legtitkosabb s legrettenetesebb, mert leirhatatlan rémeivel; aki nem félhet s nem remeghet, mert — mikor Istent kísértve az Ő szent nevével leszáll oda, hogy az emberiség iránt a legnemesebb s legodaadóbb kötelességét teljesítse; aki bátor s erős; fiatal s nagyszívű; egy bányász, aki az anyaföld barátja: feláll egy pincegádor tetejére s egy pillanat multán hitves és két gyermeke zokog utána egy életen át. A bányák mélye nem ártott neki, de eltemette egy közönséges pince.

Alighogy meghaladta tizedik éves tanári szolgálatát, elragadta őt a kemény végzet. A selmeci tanári kar és ifjúság, Selmec város egész társadalmának őszinte gyásza kísérte őt Selmec utcáin utolsó útján. De résztvett e gyászban az egész magyar bányatársadalom, melynek igaz részvétét tolmácsoljuk.

A bányászati főiskola új palotájának laboratóriumi pavillonja előtt egy régi épület áll, amely mest került lebontásra. Farbaky Gyula főiskolai tanár a laboratórium terraszán állott délután két órakor s nézte a lebontás munkáját. E közben történt, hogy a terrasz, mely alatt a pince van, hirtelen óriás dördüléssel beomlott. Amikor a nagy porfelhő elszállott, a lebontással foglalkozó munkások s az utcai járókelők összecsoportosultak a baleset helyén. A főiskolában tartózkodó tanárok és a szolgazemélyzet is odaérkezett, de még ekkor senki sem gondolt arra, hogy a romok alatt ember van eltemetve.

— Nem látták, kérem, Farbaky tanár urat? — kérdezte egyszerre a laboratórium szolgálja aggódva.

Senki sem tudott róla. Ekkor a szolgálomondta, hogy Farbaky tanár a beomlás idején alighanem a terraszon tartózkodott. Fodor László, a főiskola rektora, aki időközben szintén megjelent, erre megbizta a szolgálkat, keressék a lakásán, vagy ha ott nem lenne, a városban, Farbaky tanárt.

Izgalmis félóra telt el, majd sorban visszatértek a szolgálak s jelentették, hogy sehol sem találták meg a tanárt. A szerencsétlenség helyére érkezett Farbaky Gyula felesége és két gyermeke is, akik zokogva sürgették, hogy ássák ki a földet. Vigasztal-

ták őket, hogy hátha mégis csak előkerül Farbaky vagy ha csakugyan eltemette a föld, azért talán mégis megmenthetik.

Mint hogy a pince mélysége nyolc méter volt, ilyen vastag földréteget kellett kiásni. Ehez a munkához mindjárt a szerencsétlenség első percében hozzáfogtak azok a munkások, akik ott dolgoztak a közelben, mert egyikük azt állította, hogy úgy rémlett neki, mintha éles jalkiáltást hallott volna a beomláskor. A mentést Sobó Jenő főbányatanácsos, Réz Géza főiskolai tanár vezették.

Az egész város összesereglett a szerencsétlenség színhelyén. A főiskolai ifjúság, amely nagyon szerette az eltűnt tanárt, maga is ásóhoz nyult és segített a földtömeg eltávolításában. Mint hogy ez a munka lassan haladt előre, felülről tártórtak, amely nyolc méter mélységre haladt le. Levegőt akartak ezen a módon a pince mélyébe vezetni, hogy Farbaky, ha agyon nem nyomta a föld, meg ne fulladjon.

Amikor leszállt az est, fáklyafénynél folytatták a lázas munkát. Az egész város izgalomban volt; az asszonyok sirtak s könyörögtek a munka vezetőinek, hogy siessenek. Felnőtt ember nem tért nyugalmra a városban, mindenki ott várakozott a katasztrófa helyén.

Tíz órával a beomlás után, éjjel egynegyed egy órakor, végre egy munkás megdöbbenve fölkiáltott: — Itt fekszik!

Egy láb látszott ki a földből. Csakhamar kiásták az egész testet. Rettenetes csönd támadt s a rektor síri hängen megszólalt:

— Meghalt.

A kiásott tetem Farbaky Gyuláé volt. Az ott levő orvosok megállapították, hogy fuladás okozta a halálát. Külső sérülés nem látszott rajta. A halottat elszállították s a város közönsége részvétellel a szívében elosztott. A rendőrség megindította a vizsgálatot, kit terhel felelősség a szerencsétlenségért.

A szerencsétlen véget ért Farbaky Gyula 1906 óta volt tanára a bányászati és erdészeti főiskolának. A bányászati és az általános géptant adta elő. Igen tehetséges ember volt, aki a szakirodalomban is tevékeny részt vett.

A tragikus végű tanár temetése, bányászszokás szerint, valószínűleg vasárnap este lesz.

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt, mint különlegességet és legnagyobb rak-
lart tart épület- és diaphragma-szivattyukban.

Garvenswerke WIEN, II., Handelsquai 190.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

(B. 96/44/46)

TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

HAZAI HIREK.

Kitüntetések.

Három kitüntetést olvasunk, vagy talán nem is kitüntetést, hanem inkább elismerést. Az első kettő inkább elismerés, a harmadik azonban kitüntetés. De azért mindegyikben van az egyikből is, másiból is. A király legfelsőbb elismerését adja tudomásul a pénzügyminiszterium két gyönyörű munkabírásu, talantumos államtitkárának, *Pap Eleknek és Teleszky Jánosnak*. A király dr. *Bernády Györgyöt*, Marosvásárhely polgármesterét, udvari tanácsosává nevezte ki. A kitüntetések tömkelegében igazi örömeinkre szolgál megállani ilyen érdemes férfiak munkájának királyi elismerésénél. A pénzügyminiszterium, amelynek működése talán a legfontosabb az országban, mert ez teremti elő azt, ami nélkül nincs kultúra, nincs kereskedelem, nincs ipar, nincs közigazgatás, nem keletkeznek humanitárius működés se a mai anyagi korbán: a pénzügyminiszterium, a nervus rerum gerendarum előteremtője. Ennek a miniszteriumnak kipróbált két erőssége ez a két államtitkár, akiknek fényes tudása, nagy intelligenciája és közigazdasági kipróbált képzettsége még olyan államtitkár után is minden tekintetben megállja helyét, mint amilyen Popovics Sándor volt. Volt alkalmunk Wienben, az Ausztriával folytatott tárgyalások alkalmával, a legkiválóbb osztrák szak- és államférfiak ajkáról önkéntelenül elrebbent elismerést hallani mindkettőjükéről. A magyar közigazdasági életnek erről a két értékes férfianak munkásságát a király is elismeri. És ezt nem rendjeles keretében cselekedtetették vele. Ebben mi e két dolgot ember valódi elismerését látjuk.

A harmadik kitüntetett, Bernády György, kétségbevonhatatlanul a legértékesebb, vagy egyszerűen a legjelesebb polgármestere Magyarországnak. A szó szoros értelmében olyan ember, amilyen Magyarország tvh. és rt. városában még nem volt soha vezető helyen. Aki elmegy Marosvásárhelyre, virágzó, pompázó várost talál ott és ez mind Bernády hihetetlen energiája s munkája eredménye. És talán nem érdektelen az a szempont, hogy egy napon lát napvilágot ez a három kitüntetéses királyi elismerés.

A pénzügyminisztériumban ugyanis már régóta elintézetlenül hever egy ajánlat. Nem külföldi tőke ajánlata, hanem az ő amerikai módon fejlődő városáé. A kissármási gázkut földhasználására Marosvásárhely ugyanis hajlandó sok milliónyi befektetéssel elvezetni határába a gázt, hogy saját üzemét és egy sereg gyárat táplálja vele. Évenként százötvenmillió köbméter gázt kér, ami a gázkut fejlesztőképességének körülbelül egytizede. A város közönsége, amelynek érdekeit Bernády György polgármester képviseli, mindeddig nem kapott választ a minisztériumból.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Szabó Albert kezelési ügyvivőt a bányászatnál alkalmazott kezelési tisztviselők létszámába ideiglenes minőségű kezelő segéd tisztté nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Spisák Béla kohász mérnököt Kohóvölgyről áthelyezte a selmeci főiskolához.

Előadás a földgázról. Pfeifer Ignác műegyetemi tanár, aki behatóan tanulmányozta a kissármási gázforrást s a legutóbbi gázkitörés alkalmával elsők között sietett a veszedelem színhelyére, hogy a legalaposabb tanulmány tárgyává tegye a tüneményt. Tanulmányának eredményéről szombaton számolt be a Mérnök- és Építészegyletben előkelő szakközönség jelenlétében. Előadása keretében a helyszínén készült felvételei alapján számos vetített képet mutatott be.

Bánya elvonások. A zalatnai bányakapitányság ugyancsak erélyesen látott annak, hogy a bányaspekulánsok és gyanús gründeroknak véget vessen. Nincs nap, hogy Ezerminger bányakapitány el ne vonna egy-két bányajogositványt, felzabadítva a meddő hegyzárlatot s utat nyitva esetleg egy erőteljesebb, nagyarányú, komoly bányászatnak. Természetes, hogy a nagy, erélyes tisztogatás közben néha olyanok kezéből is kisiklik a bánya, akik tehetetlen szegénységük miatt szüntették be az üzemét.

Kuzsély községben (brádi járás) fekvő „Miklós“ Szt. Mária, védnevű bányák tulajdonosai felhivatnak, hogy az üzemet 60 napon belül vegyék fel, ellenkező esetben jogositványaik elvonatnak.

A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a 1910-ben elvont „Florisori szénbánya társulat“ „Evangelista Szt. János“ védnevű barnaszénre adományozott bányatelekre újabb eladási hirdetményt bocsássanak ki. Ajánlatok november 10-ig adhatók be a zalatnai kapitányságnál.

Alváca községben (Körösbányai járás) fekvő „Lenke“ és „Margit“ védnevű kénkovand bányák tulajdonosai felhivatnak, hogy az üzemet 60 napon belül vegyék fel, mert különben jogositványaik elvonatnak.

Staniza községben (brádi járás) fekvő „Szt. György“ és „Szt. János“ védnevű arany-ezüst bányák tulajdonosai felhivatnak, hogy az üzemet 60 napon belül vegyék fel, mert jogositványaik elvonatnak.

Kusety községben fekvő (brádi járás) „Árpád“, „Irma“, „Rósa“, „Julia“ és „Valeria“ védnevű arany-ezüst bányák tulajdonosai felhivatnak, hogy az üzemet 60 napon belül vegyék fel, mert különben elvonatnak jogositványaik.

Boicza községben (brádi járás) fekvő, a telekkönyv VIII. köt. 59. lapján nyilvántartott bányák tulajdonosai felhivatnak, hogy különben elvonás terhe mellett az üzemet vegyék fel 60 napon belül.

Egy bányafelügyelő ünneplése. Komáromból írják lapunknak: Ritka, szép ünneplésben volt része Schmidt Sándor főmérnöknek azon alkalomból, hogy bányafelügyelővé léptették elő. A bányakaszinóban diszközgyűlés volt, amelyre egy küldöttség hozta el az ünnepeket. Mozsarak durrogása jelezte az ünnepelet érkezését s kezdetét; az ünnepelet és nejét belépésekor óriási éljenzéssel s nagy ovációval fogadták. Schlembach János alelnök szép üdvözlő beszéde nyitotta meg a közgyűlést, utána Pehatsek Arthur esperes-plébános díszelnök alkalmi beszéde következett. Üdvözlő beszédet mondtak a bányatisztviselői kar részéről Kovács Béla annavölgyi bányamérnök, dr. Szilárd Béla a közigazgatási hatóság, ifj. Benedek József jegyző Dorog község ré-

széről; beszéltek még dr. Mosonyi orvos s Perényi igazgató-bányatanító; mindezekre az ünnepelt-köszönő beszéde következett, majd a nagy számban érkezett üdvözlő táviratokat olvasták fel; bankett után táncra perdült az ünnepelő közönség. A kaszinó helyisége s az egész nagyvendéglő ez alkalommal szépen fel volt díszítve. Észtergomból is többen résztvettek az ünnepélyen. A katonai táborból több katonatiszt megjelent Kornháber századossal az üdvözlésre.

Bányaárverés. A gyulafehérvári kir. törvényszék, mint bányabíróság árverést rendelt el 2754 K erejéig a Letyi Katalin Manulesty bányatársulat ellen. Az árverés tárgyát a „Letyer S. Katalin mit Monulesty vereingte Gewerkschaft“ cégü társulat bányatelkei képezik, amelyeket 1912 január hó 15. napján árverezik el Verespatakon 2610 korona kikiáltási ár mellett.

Bányatársulati közgyűlések. A nagybányai bányakapitányság a verseci Kalaranti József bányatársulatot november 26-án a kapitányság mérnöki osztályában tartandó közgyűlésre hívja meg. A közgyűlés tárgyai: A bérlet felmondása feletti határozat. A bánya jövője feletti tanácskozás és intézkedés. Esetleges indítványok.

A gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélgyár részvénytársaság október 28-án tartotta meg Budapesten IV. évi rendes közgyűlését. A társaság nyereség- és veszteségszámlája: Veszteség: Általános költségek: Kezelési és eladási költségek, tisztifizetések stb. 242,205:08 kor., jelzálog kamatok 21,702:28 kor. Leírások: Az 1910/1911. évi beruházások után 4268:92 kor., nyereség 4106:28 kor. Nyereség: Üzemi nyereség 272,282:56 korona.

A bihari rádium. Nagyváradról írják lapunknak, hogy a bihari hegyek között Károly dr. egyetemi magántanár fontos kutatásokat végez. Elsősorban a rézbánya vidéki forrásvizek rádióaktivitását kutatta, eredménytelenül. A tanár vizsgálódásáról tudomást szerzett Széchenyi Miklós gróf, nagyváradi püspök, aki módot nyújtott Károlynak arra, hogy a Püspökfürdő környékén folytassa tudományos kutatásait. A püspökfürdő közeteiben és vizében a tanár már is olyan jelekre bukkant, melyekről arra lehet következtetni, hogy a bihari hegyek gazdag méhe rádiumot rejt magában.

A vosdoci „Szent Tódor“ bányatársulat november hó 26-án tartja Nagyhalmágyon rendes évi közgyűlését, amelynek tárgysorozata: Demkó János bányai igazgatónak betegség és a bányahatóság területéről történt elköltözése miatti felmentése. (Bányatörvény 188. §.) Új igazgató választása. Az igazgató hatáskörének megállapítása. Szolgálati szerződvénye főbb pontjának meghatározása. A bányamivelésre vonatkozó módok meghatározása. Számadások és költségvetések tárgyalása. Esetleges indítványok.

A Bányászati és Kohászati Egyesület igazgató tanácsa folyó hó 2. napján tartotta meg rendes havi ülését a következő tárgysorozattal: 1. A zalatnavidéki osztály átírata az aranylopás tárgyában. 2. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet emlékirata az új minősítési törvényt illetően.

3. Tagbejelentések. 4. Folyóügyek. A szűkebb szerkesztő-bizottság ugyanakkor, délután fél öt órakor rendes ülést tartott.

Szerencsétlenségek kőbányákban. Komáromból írják lapunknak, hogy a felsőgallai kőbányában szerencsétlenséget okozott a dinamit. Höncei József a felsőgallai kőbányában robbantani akart s a célból egy régebben kifúrt lyukat mélyebbre akart furni. Ám a lyukban régebből egy dinamit-patron felejtődött, mely most a furás közben felrobbant és Hönceit súlyosan megsebesítette.

Tokajból jelentik nekünk: Súlyos szerencsétlenség történt az itteni kőbányában. Drevják István több társával együtt dolgozott a kőbányában, midőn hirtelen több méternyi kő- és földtörmelék szakadt rájuk. Drevják életveszélyesen megsebesült.

Petróleumfinomító Máramarosban. Máramarossziget város legutóbbi ülésén beterjesztették a máramarosi petróleum-részvénytársaságnak azt a kérvényét, amelyben az erdőkinctár tulajdonában levő Gárdán fűrésztelepen petróleumfinomító létesítéséhez kér engedélyt. A város, amelynek a petróleumfinomító létesítéséhez nagy érdekei fűződnek, az engedélyt megadta és a részvénytársaság kérvényét pártolólólag felterjeszti a földmivelésügyi miniszterhez. A felterjesztés hangsúlyozni fogja, hogy a finomító létesítése esetére igen sok ember jut kenyérhez.

Csavarkartel. Már két év óta arra törekednek a csavargyarak, hogy a csavararakat kartelszerűen megállapítsák; az azonban a kisebb gyarak vonakodása miatt nem sikerült. Most úgy értesülünk, hogy a csavarkartel megalakulása perpektnek tekinthető. A kartel első dolga persze az lesz, hogy az árakat felesavarja.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák az október hó 14-éig terjedő héten, hat munkanap alatt összesen 13,188 kocsirakomány szenet adtak fel; 239 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten, ellenben 65 kocsirakománnyal kevesebbet mint a múlt év hasonló (X/9-től X/15-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2198 vasuti kocsit raktak meg; 40 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

Uti bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3632/611/24)

RUGGYANTAÁRUKAT, ASZESZTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

Selényi Marcell távozása. A mult számunkban emlékeztünk meg arról, hogy Selényi Marcell, a kolozsvári kőszénbánya társaság agilis kereskedelmi igazgatója, megvált a társaság kötelékéből. Szakkörökben most úgy vélik, hogy Selényi távozásával megszűnik a bánya vezetésénél a volt magyar szellem, hogy helyébe a franciák már ismert módszere vonuljon be a vezetésbe. Majd elvállik, hogy a változás előnyére vagy hátrányára lesz-e a társulatnak. Annyi bizonyos, hogy Selényi volt megteremtője a szurduki, illetve kiskeresztesi kőszénbányának és négy évig állt a társaság élén.

Iparvasút a tihói és szilágysalgói kőszénbányákhoz. A tihói kőszénbánya-részvénytársaság a szamosvölgyi vasút Szurduk állomásából kiágazólag a tihói és szilágysalgói kőszénbányákhoz vezető keskenyvágányu lőüzemi iparvasutat és ezzel kapcsolatban három síklópályát tervez, melyekre nézve f. évi november hó 5-én közigazgatási bejárást tartanak.

Mi van az arany-beváltási monopóliummal? A Budai Tizenkét Apostol bányatársulat tervezetéről, amellyel állami monopóliumra kívánja tenni az aranybevéltást, egy idő óta kevés hír hallatszik. Utolsó hírünk az volt róla, hogy a Bányászati és Kohászati Egyesület a tervezetet véleményezést végett kiadta vidéki osztályainak, és csak azok véleményének alapos tanulmányozása után foglal állást.

A legtöbb vidéki osztály be is terjesztette már véleményét, ámde a zalatnai osztály — amelynek véleményére az egyesület különös súlyt helyez — halasztást kért a véleménye beterjesztésére, mert a tervezetet a legalaposabb tanulmány tárgyává kívánják tenni és nem akar csak elhamarkodott fél munkát végezni. Az egyesület a napokban határoz a zalatnai osztály előterjesztése ügyében, de mindenesetre be fogja várni a zalatnai osztály, mert hiszen ezen kerületben van az aranytolvajok őshazája és ez a kerület a leg-hivatottabb a kérdés megvilágítására.

Mihelyt együtt lesznek a vidéki osztályok véleményei, a Bányászati és Kohászati egyesület, valamint a Bánya- és Kohó-vállalatok Egyesülete bizottságot küldenek ki és együttesen dolgozzák ki a pénzügy- és valószínűleg az igazságügyminiszterhez is felterjesztendő memorandumot. A miniszteriumok fognak azután dönteni, lehet-e beváltási monopóliummal az aranylopásokat csökkenteni: mert csökkentésről lehet csak szó. Minden szakember, aki csak némileg ismeri az aranybányák üzemét, tisztában van vele, hogy az aranytolvajok üzemeit teljesen megakadályozni aligha fog sikerülni.

Uj gyártelep. A „Melocco Péter Cementgyár“ Rt. új gyártelepet létesít a Gubacsi-uton. A telepen-gedélyezési eljárás napját már kitűzték.

Szlojikai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZÉRVI BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYÍT.

Megrendelhető a Magyar Asványvíz Forgalmi és Kiviteli R.T.-nál
BUDAPEST. TELEFON 162-84.

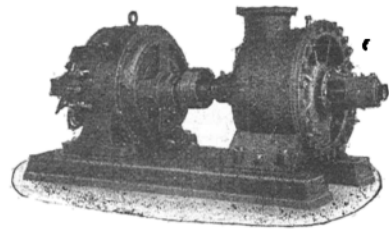
(B/227/050/44.)

ERHARDT és SEHMER gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselő: FLAMM ADOLF

műszaki irodája és gépészeti berendezések vállalat.
Budapest, II. kerület, Margit-körút 48. szám.

Szállít: bánya- és kohógépeket, Diesel-nyersolaj-motorokat, Centrifugal- s turbo-szivattyukat, gázgenerátorokat, Briquet-sajtókat és dugattyus szivattyukat.

B/3835/614/52.

Kérje 76. számú árjegyzékünket.

H a d e f -
e m e l ő g é p e k r ő l .

kézi és elektromos hajtásra.

HEINRICH de FRIES

G. m. b. H.

Düsseldorfi 76/a. Harkorstr. 7.

Wien VII/3. Neustiftgasse 111/26.

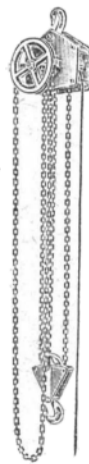
Magyarországi képviselő:

V E C S E Y J E N Ő

okl. gépészmérnök.

Budapest, V., Lipót-körút 24/c. sz.

Telefon 105-48.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/619/25.)

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂ ✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

A beocsini cement és az olasz háboru. A török-olasz háboru a beocsini cement térfoglalását mozdítja elő a levantei kikötőkben. Már eddigelő is jelentős volt a beocsini gyár exportja. Csak a Magyar keleti tengerhajós-társaság Kelet nevű hajója kétheti járataiban 4—500 tonna beocsini cementet vitt állandóan egymagában, de még inkább fokozódik a kivitel most a háboru következtében megszűnő olasz verseny folytán. A beocsini cement az Aldunán slepphajókon jut le Galacig vagy Suliánig és ott tengeri hajókra átrakodva, érkezik levantei rendeltetési helyére.

Bérbeadó török bányák. A török földművelés-, erdészeti- és bányügyi minisztérium egy Konia vilajetben (Bonzkir kerület) fekvő 1331 dízib (hektár) kiterjedésű olomezüstbánya bérbeadása végett nyilvános árlejtést hirdet. Az ajánlatokat a török minisztériumhoz vagy a kóniai vilajet központi hatóságához kell beküldeni, ahol az árlejtést december 28-án fogják megtartani.

B-s. A-n. Bukarest, Strada Silivestru. Nincs összeütközés, ha hatáskörét csak az egyik hatóság tagadta meg, a másik ellenben érdemileg intézkedvén, hatáskörét elismerte. Nincs ügyszonosság, ha a lelkeszi illetmény a két hatóság előtt nem egy időre követeltetik, ha a határozatok nem ellentétesek és ha a rendes bíróság különböző ügyekben a hatáskör kérdésében ellentétesen határoz. Más hasonló tárgyú ügyekben hozott határozat az összeütközést nem állapítja meg.

P. G. Iróli díjat fizetünk. Csodálkozunk különben, hogy ezzel a kérdéssel fordult hozzánk, hiszen ezt a belső lapfejen már régebben észrevehette volna.

A szerkesztésért felelős Dr. Bischitz Béla :

Szab. villamos biztosíték kicserélhető betéttel.

Ha kiég, csak a betét cserélendő ki, tehát olcsóbb, mint bármely más biztosíték, mert a porcellándugó tovább használható. Nem kell javítani!

Mindenki által kezelhető! 550 Volt-feszültség és minden Ampererősségig Legkisebb rendelhető mennyiség 25 db. Minden dugó 5 tartalékbetét elszállítatik.

Árak betét nélkül.		Betétek.	
Egy normal csavarm:	75 fill.	Egy normal betét 2-10 Amp-ig	18 fill.
Egy nagy csavarm:	1.55	Egy normal betét 15-10 Amp-ig	24
Mignon	30	Egy nagy betét 1-10 Amp-ig	40
		Egy nagy betét 30-20 Amp-ig	45
		Mignon betét	20

Egyedélárusítás:

Hanak Miksánál, Budapest, V., Nádor-utca 50. sz.
(Markó u. sarok.) (B/3775/369/41)

Több mint **5000** létesítr. ény

ECKARDT VILMOS ES HOTOP ERNŐ
részvénytársaság
Budapest, V. ker. Dorottya-utca 6. sz.
Tervezünk és vállalunk 1870. év óta:

Téglaégetőket, tetőcserep-gyárakat, chamott-téglaagyárakat, mészégetőket, magnezitgyárakat, tüzelési berendezéseket, gyárkéményeket, kazán-befalazásokat.

(B/726/507/29.)

Szent-Lukács-fürdő, téli és nyári gyógyhely, Budán

csusz-, kőszvény-, ideg- és bőrbajok ellen. Iszap-fürdők, iszapborogatások, kő- és kádifürdők, külső- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvíz-úszodák. Szálloták, gondos penzió. **Kristály** forrás-ásványvíz étvágyat javít, gyomo rontást megakadályoz. Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás.

(B/677/501/52 II.)

Prospektus és felvilágosítás érdeklődőknek rendelkezésére áll.

Kombinált közteffurógép kézi és gépezemre

"Craclius rendszer"

Kézi üzem

Mű üzem

Furómagok kőszén formaiából

Nélkülözhetetlen bányáknál, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementműveknél, mindentéle egyéb furásoknál. Minden irányban tur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómagok épek s így az átfurrt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény :: Egyszerű és szilárd :: Nem igényel javítást.

Legkisebb erőfogyasztás (10 m-s óráncú)

Térfogata kicsi (2 x 2 x 2 m)

Beszívóberendezés

Saját rendszerű gyémánt foglalat, kőszén- és ércfészéket, igen kis óráncúval elhasznált.

Gyémánt furóköröna

LANGE, LORCKE & Co.

Sürgönyim: Lange Lorcke, Brig, Bez. Breslau.

Távbeszélő 34., (B/1049/673/4.)

Próbafurás és bemutató saját kísérleti helyünkön.